

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОГО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В З'ЯВЛЕННІ СІМКАХ АМЕРИКИ

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ГРН ЦЕНТІВ РК XXXIX Ч. 189. Джерезь Ситі, Н. Дж., четвер, 14, серпня 1924. VOL. XXXIX, No. 189. Jersey City, N. J., Thursday, August 14, 1924. THREE CENTS

Демократи заповідають побіду для Дейвіса.

КЛЕРКСБОРГ, В. Ва., 12. серпня. — Демократичний кандидат Джан В. Дейвіс відіс до Нью Йорку о год 5-й по полудні.

Перед від'їздом розмовляв він з усіми членами Демократичного Національного Комітету, котрі його заповідали по нову згоду у проводі партії і про негайну живну виборчу кампанію в цілій Америці.

На основі вістей з усіх сторін, краю демократичні лідери заявляють, що промова Дейвіса багато скріпила його віраги на побіду при президентських виборах.

Голова Демократичного Національного Комітету Клем Д. Шейвер відіздє до Чикаго отворити там демократичну головну квартиру на Середній Захід.

Ситуація в Середньому Заході і на Заході, як відітма повідомляють, поправляється в користь демократів. Заповідають, що демократи здобудуть Огана і Норд Дакоту та Савт Іакобу.

Перед від'їздом до Нью Йорку Дейвіс оголосив тем спеціальну подяку громадянам міста Клерксборг за сердечне привітання.

ГАЙЛЕН ВЖЕ ЗА ДЕЛВІСОМ.

НЬО ЙОРК, Н. Я., 12. серпня. — Мейор міста Нью Йорку дн Ф. Гайден заявив був по номінації Дейвіса, що він здержється зі своєю заявою, чи буде підтримати Дейвіса, до кандидатських промови, як що вона буде йому по нуру, так він підтримє його кандидатуру.

Сьогодні по виголошенню Дейвісом його кандидатської промови явився у Гайдена представник тутешньої преси і спитався про його здержану відліздє щодо відношення до кандидатури Дейвіса.

Мейор Гайден відповів: "Я буду підтримати Дейвіса засади, які видвигнув він у своїй промові, добрі і промовлять до сих, що злюбть про людяність у правліно. Коли їх перевелеться в життя, так се багато пособить для економічного поступу і доброту народу".

БРАНЗ ЗА ДЕЛВІСОМ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 12. серпня. — Бушій державній секретар, а тепер відійний проповідник з Маеми, у Флориді, Вільям Дженнігс Бран сказав, що кандидатська промова Джана В. Брана знаменита.

Кожде речення, кождий рядок, кожде слово, сказав він, отверте, яке є силе. Його промова на скрізь демократична і без сумніву поступова. Вона заадекло сильно до всіх демократів, а приєднає і ліберальних републиканців під нов прапор, говорив він далше додалочи на кінци, що промова Дейвіса дасть демократам весь зміст і гасла, яких вони потребують до агресивної виборчої боротьби і успішного її вислідку.

СЕНАТОР АНДЕРВУД ЗА ДЕЛВІСОМ.

БЕРМІНГЕМ, АЛАБАМА, 12. серпня. — Бушій демократичний кандидат на президента Злучених Держав, сенатор Алабами, Оскар В. Андервуд, заявив, що прочитанню кандидатської промови Джана В. Дейвіса, що він со промовою одобрює, що і ній кандидат висловив основні засади демократичної партії.

Особливо одобрює Андервуд заяву за монополею народу а не однинцю у використанню і розвитку природних скарбів держави.

Також звертає увагу на те, що Дейвіс слушно планів заміт, що републиканці своєю тарифною накладкою мито на заграничні товари, щобні через дорожню стягнути гроші з публіки для тутешніх великих фабриканти.

СЕНАТОР РІД ЗА ДЕЛВІСОМ.

КЕНЗЕС СІТІ, МІЗУРИ, 12.серпня. — Сенатор Джеймс А. Рід, з Мизури, заявив, що прочитанню кандидатської промови Дейвіса постановив підтримати його з усіх сил.

Особливо подобалось йому се, що Дейвіс не заявляв за Лігую Народів, але оставляє народкові до вирішення, чи Америка має суди належати.

АМЕРИКА НЕ ХОЧЕ РАДИТИ НАД АЛІЯНСЬКИМИ ВОСНІМНИ ДОГОВІРАМИ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 12. серпня. — В тутешніх урядових кругах заявляють, що Америка не хоче участі в урядових альянських конференціях у справі воєнних догові альянції. Тепершній републиканський кандидат на президентські вибори, у своїй відітмившій конференції в Нью Йорку, бо він не може претенди до тих альянських догові альянції; бо вони вважає, що альянські догові альянції не мають бути вважені самі, а Америка повинні відітати.

НЕДУГА СЕНАТОРА.

БРИСТОЛ, Р. АЙ., 12. серпня. — Тут заведучий також сенатор Ле Барон Б. Коат.

ЗДІВА.

НЬО ЙОРК, Н. Я., 12. серпня. — Нині була в Нью Йорку і в дальшій околиці небувала злива, яка промочила кількадеську спуду. Злива тривала від ночі з понеділка на вторник до 3-ї години споводу у вторник.

Злива заляла увесь і територія в оточок. В Нью Йорку, Брукліні і околиці народива чимало шкоти і спинала комуналізму.

Наслідком сев залявання тини температура впаде до 44 степеня.

ПРОТОСЯЯ БОЖИКА ДО ПТОСЯЯ ЦЕРКВИ.

В день празника св.Володимира і Ольги відбулося у Вінніпегу, в Канаді, в українській протестантській церкві при улиці Мек Грегор при великій численності народі торжественне прийняття православного священника, о протосера П. Божика православного священника з Буковини до грецько-католицької церкви.

Уведлене пререправився парох протекторатської церкви о. Петро Олексів. Після привідного ісповідання віри єпископ Буджа привів о. Божика офіційно до звяз українського греко-католицького клиру в Канаді.

Віттак о. Божик відправив Службу Божу, при якій дякував проф. Турула а преговору проповіді вносилася о. Іван База з Флорквону. Співав парохіальний хор під проводом о. Мороза.

По Службі Божій відбувся в парохіальній галі спільний парохіальний обід. Обовинки спододаря повинні Олексія. При обіді промовив коротко єпископ о. Іван База, почім забрав годе о. Божик і, зразу ж коротко причини свого переходу на католицької церкви.

ЯНОСЬКИЙ ТЕАТР.

Французський публіцист Льюрі, який провів якийсь час у Токіо, подає в своїй статтці про японський театр цікаві подробиці. Японський театр ринуться нині в європейського лаше тим, що зложі прибрані китських квітів, що глядачниця мислять у гардеробі зміняти черевички на капці і що всі головні жіночі роле грають мушчини. Японська публіка не любить опереток ні фарс. З європейських драматичних авторів найвчашіше люте мисля Ібсена Шоа, Метерлінка, Янгіла, Толстого, Чехова, Гауптмана, Судармана та Андреева.

НЕЩАСТЯ В КИТАЮ ТА ЯПОЊІ.

У китайських провінціях Гоан Гуані і Кінцісі ардевичні повні. Ріка Янго заляла торговельний центр Китаю аж до Пекіна. Сотки сіл щещли. Жертви в людях на десятки тисяч; Пекін зовсім відітнів від решти краю. Катастрофа спала на найбогатші частини краю і знищила збір збіжжя баовини, лютону, а вода заляла деякі копальні. Місто Калган 75000 населення зовсім знищене. Одночасно повторився землетрус у Японії, в 30 мілья від Токіо. Населення покидає рідні міста та втікає. Нещастя в Китаю можуть змити народне повня, що не природно бо Китай кінець г. а не початок війни.

ЗМЕНШЕННЯ СОШНІШО СВДЛА ПИМНОЮ САМОВІВНІВІТЬ.

Дослідні переведені з нагоди самовиства електротехніка Франка Кента в Англії, доказали, що впає жертвою тяжкої нестерпності. Магістрат розписав був анкету в справі частих самовиств у Англії. І дішли до вислідку, що причиною великої скільності самовиств є майже все мряка. Вона має погубний наслідок на владу людей, якім треба дуже багато сонця.

ВІДГУК СПРАВИ ДІТРИХА І СОЛОМЕНКА.

За "антидержавну агітацію" у муніцип виступав проти заступо Діттрих і Соломенка арештовано Івана Гука і Володими Клоніка. Арешт спричиня підлявкою поліції Кокарські, що від дошного члена терориста Івана Гука з альянсового урядника бушного намісництва вважались безосновними доноссами.

ЕПІСКОП БОГАЧЕВСЬКИЙ ПРИЗНАВІВ В ЧЕТВЕР.

Епископ др. Константин Богачевський приїде до Нью Йорку моравлем Мавретанія в четвер, 14. с. м. о 5-й годі вечір.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНЦЕРТ В ДАНЦІУ.

Українська молодіж, що студіює на техніці в Данціу, влаштувала, від 17. м. в. в найбільшій салі Данціу "Шіценгава" концерт українських співаків студентської вч. 24 лютого ввечір проводом студ. М. Божковського при акомпаніменті студ. В. Давидовича студ. Юр. Мохановського. Співали виступали студ. І. Плещенський, студ. С. Шматера (скрипка) і студ. В. Давидович (фагельтрон). Виспівали твори Гайворонського, Стеценка, Ніщинського, Ніканківського і Менделєєва та народні пісні в укладі Ф. Колесні, Лисенка, Гайворонського, Лопатинського і Людкевича. У виданий програми концерту подано на німецькій мові короткий зміст і характеристику кожної пісні, що з признанням підносить місцева німецька преса у своїх теплий рецензіях про концерт, який на чудесно зібрану німецьку публіку зробив дуже гарне враження. На концерті явився також представник з кол музичних, літературних і професорських, між ними ректор техніки проф. Зомер. Очевидно явився численно і німецькі студенти, що до своїх українських товаришів відносились все з повною симпатією.

ВЕЖА АИФЛА.

На т. 88 Марсовім полі у Парижі, колишній площі для маневрів, стоїть найвищий монумент, свій, високим на 30 м., Вежа АиФла. Збудована вона в 1889 р. на всестійно виставу; вся вона і заляз складена з 12,000 механічних частин зєднаних між собою при помочі 2,500,000 шруб. Щобно своєю року риниши її помовляти; щоб залізо покритє ржою не псувалося. Праця почалася у марті і скінчилась при кінци серпня. Треба буде на ній 30,000 кг. лікєру і 500,000 франків.

ГАРНІЯ ВІК.

Перський шах Гарун Аль Абдула Гамид II. має нині 157 (2) літ. Він залишив у Тегерані 14 жінок і 25 дітей і відпочиває у штигалі робітничого дому в Англії, в місті Лютон. Молодший старшє розстратив у своїй європейській подорожі всі гроші і чекає в англійській захисти, поки йому прийдуть гроші, на поворот до краю.

СКАНДАЛ У ВЕРСАЮ.

Австрійське фільмове товариство вислало своїх шість акторів до Версаю для знімок фільми. Німецькі артисти зумили обійти всі закони і заарештували на протязі кількох годин три приважену для кіна, при численній співучасті нанятих артистів і великих натовпів публіки. Однак фільма була на стількі не моральна (хорошли "неорбанні німфи" що мусіла інтервювати поліція. Скандл став ще більший, коли явився, що німецькі артисти розпоряджались у Версальському парку, мов у себе дома. Их арештовано за злочин проти публічної моралі.

ЛЕНІН, ЛЕНІН І ШЕ РАЗ ЛЕНІН.

Можна сказати, що Москва ємство змихнені на думці Леніна. Рада якогось міста вислала до Москви петицію, щоб змінили день тижня, день відпочинку назвати не неділею, а днем Леніна.

ДВА МАЯКРАЦІ І НАЙБІЛЬШІ НЕОБХІДНІ СЛОВНИКИ!

Б. ГРИЧЕНКО: "СЛОВАР УКРАЇНСЬКОГО МОВИ" В 2-Х ТОМАХ РАЗОМ 2180 СТОРИЧ—6 ДОЛЛЯРІ

М. УМАНЕЦЬ І С.КА: "СЛОВАР РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ" В 1 ТОМІ, 1040 СТОРИЧ—3 ДОЛЛЯРІ

Прегарне шкарчухе видання у твердій обгортці (ціне подорож з лїтисками). Повне та видатне давню зичерпаного першого надкяду. — Необхідні книжки кожному ученикови, вчителєви, професорови, кожному інтелектуальному робітничови й взагалі кожному українському інтелектуалови, що повинен владати чистою рідною мовою.

Дістатє можна в хангарні Свободи.

ЛЕНІНІВ НЕБІСІ.

По відомоменні російських часописів уложив Леніновє адрова, Крупська, спие книжок, котрі зі становища Ленінізму є противні його науці і тому є лїкшні. Після спеціальної конференції, яка відбулася в тій справі, заборонено в Росії та її окрїжжї: "Батьки і діти", "Рудольф Тургенева, "Чорт" й "Діти" Достоевського, "Воскрєсення" й "Анна Карєніна" Толстого, "Огломов" Гончарова, "Морі Ворія Андреева" й Григорєвича, всі твори Гусєва-Оренбургського про православне священство. З наукових і історичних творів заборонені ті, котрі є противні Леніновому матеріалїзму, як і всі книжки що в позитивному зміслі уживають поняття Бога. Всі книжки мусітьє усунути із шкіль і публічних бібліотек. Для цієї цілі створено спеціальну комісію, котра вестимє постійну контроль розглядати спільні справи.

ЕРРІО БУДЕ НА ЗБОРІ ЛІГИ НАРОДІВ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 12. серпня. — Французське правительство повідомило генеральний секретаріат Ліги Народів, що премєр Едуар Ерріо візьме участь у Зборі Ліги Народів, який зачнеться на другий місяць.

Кроми того у французській делегації до Ліги Народів будуть: бушій премєр Арістіс Брін, бушій премєр Леон Буржуа, бушій міністер просвіти Анрі (Геріак) де Живенель, і провідник соціалїстів Поль Кокур.

НАЙСЛАВНІШИЙ ПОЛІТИКИ АНГЛІ.

ЛОНДОН, 12. серпня. — Одна тутешня тижнева газета розмісала конкурс через подосаванє читачів на 10 найславніших політиків Великої Британії.

В голосованню перше місце одержав (дїстак набравши голосів) Давид Лодж Джордж, а за ним Ідуїт: Ремсей Медделлен, Герберт Есквіт, лорд Баффорд, Стєял Болдвін, Веністон Чорчил, лорд Беркенгед, лорд Сад Саймон, Артур Гендерсон і Дж. Г. Томас.

ЗМІНИ В НІМЕЦЬКІЙ АМБАСАДІ.

ЛОНДОН, 12. серпня. — Німецька делегация на тутешню альянську конференцію повідомила Американців, що німецький амбасадор у Вашингтоні Вілфелдт, уступає і покине се становище при кінци вересня с. р.

На його місце приїде імовірно бушій премєр Кунно або амбасадор в Японії Зольф.

ЕСПАНСЬКИЙ КОРОЛЬ УСТАПАЄ?

ЛІВЕРПІЛ, Англія, 12. серпня. — Тутешній деневик Повст одержав відомість з Мадриду, столиці Еспанії, що в Еспанії настала важна політична криза.

Там заноситься на уступленє диктатора Прімо де Рієра, а владу має обійти конституційне правительство. Говорять навіть про замір короля Альфонсо зренітис престоло.

БОЛЬШЕВИЦЬКА РЕВОЛЮЦІЯ В ПОРТУГАЛІІ.

ЛІСБОНА, столиця Португалії, 12. серпня. — Ввєра вечір хотїли тут комуністи викликати революцію.

Вони кинули кілька бомб, які вибухли, але не спричинили жадної шкоти.

Полїція арештувала кількох винувників і привернула спокій.

БАЛКАНЦІ СКАРЖАТЬСЯ НА ВОЛГАРИЮ.

ПАРИЖ, 12. серпня. — Тутешній деневик Матєн пише, що правительство Греції, Югославії і Румунії звернуло увагу альянції, що Бухарія нарушила догові з Неї, подклучкою до військової служби 4,000 добровольців.

Сї три правительства признають, що тепершньому болгарському урядови Цанкова гроить революція аграрії в комуністї, але се, кажуть вони, не оправдує подкличанє добровольців під зброєю.

РАДІІ ПРИКАХ З МОСКВИ ДО ВІДНО.

ВІДНЬ, 12. серпня. — Провідник хорватської републики, членської партії Стефан Радїк прийняв, соли, хор алїєнських поліції забороняючи йому тут пробувати.

Радїк, заявив, що австрійський консул в Москві дав йому візу на пашипорт для переїзду через Австрію, та що він дає, що нове правительство Югославії не буде домагаєтис виклинення його з Австрії. Тому виклиненє він вважає як ворожнє виступом Австрії до нього.

Він гадає тут отастиас поти, поки не дістане дозволу на свободний приїзд до Югославії.

В НІМЕЦЬКІЙ ГАЗЕЛІНА ПО \$200 ЗА ГАЛДОН.

БЕРЛІН, 12. серпня. — Тут газетина влестеро дорожня як в Америці. Одна галлон стоїть два долляри. З уваги на те, що багаті люди можуть собі дозволити їздити автомобілями.

Селянство виконає засуд смерти над большевиками.

БЕРЛІН, 12. серпня. — Чухнін, що недавно віділавувал Росію і вернувшись, бившати тамошні відносини, кажуць, що большевицька влада засуджена на смерть, яку виконає селянство.

Селянство, се осправа Росії, бо воно творить 90% населення і під советської владою не має жадних прав, лише обовязки покривати видатки сїй владі і терпіти її сваволю і неволю.

Селянство ненавидить большевицьку владу з усієї душі, глибоко незорганізоване і зовсім не готове до якоїсьбуви чинної акції проти владі, що держиться при помочі військової і поліційної фізичної сили.

Большевицька влада се добре знає і розуміє і тому старється приднати собі селянство, але її заходи спізнєні. Селянська маса при першій політичній заверсї одмоушно виступить проти большевицькі і затопить їх у безмірній ненависті, якою палає до них і яку покину наслєду собі задуше.

ЩЕ ТОРГУЮТЬСЯ.

ЛОНДОН, 12. серпня. — Тутешня конференція для справи Януза Доса вижидає на порозумінє між Французамі і Німцями у справі речення усунєння французських окупаційних військ з Рурцини, однак ше досі обі сторони не дішли до порозуміння. Французи стоять при своїм, що вони опорожняють Рурцину до року, а Німці при своїм, аби Рурцина була опорожнена до пів року.

ЕРРІО БУДЕ НА ЗБОРІ ЛІГИ НАРОДІВ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 12. серпня. — Французське правительство повідомило генеральний секретаріат Ліги Народів, що премєр Едуар Ерріо візьме участь у Зборі Ліги Народів, який зачнеться на другий місяць.

Кроми того у французській делегації до Ліги Народів будуть: бушій премєр Арістіс Брін, бушій премєр Леон Буржуа, бушій міністер просвіти Анрі (Геріак) де Живенель, і провідник соціалїстів Поль Кокур.

НАЙСЛАВНІШИЙ ПОЛІТИКИ АНГЛІ.

ЛОНДОН, 12. серпня. — Одна тутешня тижнева газета розмісала конкурс через подосаванє читачів на 10 найславніших політиків Великої Британії.

В голосованню перше місце одержав (дїстак набравши голосів) Давид Лодж Джордж, а за ним Ідуїт: Ремсей Медделлен, Герберт Есквіт, лорд Баффорд, Стєял Болдвін, Веністон Чорчил, лорд Беркенгед, лорд Сад Саймон, Артур Гендерсон і Дж. Г. Томас.

ЗМІНИ В НІМЕЦЬКІЙ АМБАСАДІ.

ЛОНДОН, 12. серпня. — Німецька делегация на тутешню альянську конференцію повідомила Американців, що німецький амбасадор у Вашингтоні Вілфелдт, уступає і покине се становище при кінци вересня с. р.

На його місце приїде імовірно бушій премєр Кунно або амбасадор в Японії Зольф.

ЕСПАНСЬКИЙ КОРОЛЬ УСТАПАЄ?

ЛІВЕРПІЛ, Англія, 12. серпня. — Тутешній деневик Повст одержав відомість з Мадриду, столиці Еспанії, що в Еспанії настала важна політична криза.

Там заноситься на уступленє диктатора Прімо де Рієра, а владу має обійти конституційне правительство. Говорять навіть про замір короля Альфонсо зренітис престоло.

БОЛЬШЕВИЦЬКА РЕВОЛЮЦІЯ В ПОРТУГАЛІІ.

ЛІСБОНА, столиця Португалії, 12. серпня. — Ввєра вечір хотїли тут комуністи викликати революцію.

Вони кинули кілька бомб, які вибухли, але не спричинили жадної шкоти.

Полїція арештувала кількох винувників і привернула спокій.

БАЛКАНЦІ СКАРЖАТЬСЯ НА ВОЛГАРИЮ.

ПАРИЖ, 12. серпня. — Тутешній деневик Матєн пише, що правительство Греції, Югославії і Румунії звернуло увагу альянції, що Бухарія нарушила догові з Неї, подклучкою до військової служби 4,000 добровольців.

Сї три правительства признають, що тепершньому болгарському урядови Цанкова гроить революція аграрії в комуністї, але се, кажуть вони, не оправдує подкличанє добровольців під зброєю.

РАДІІ ПРИКАХ З МОСКВИ ДО ВІДНО.

ВІДНЬ, 12. серпня. — Провідник хорватської републики, членської партії Стефан Радїк прийняв, соли, хор алїєнських поліції забороняючи йому тут пробувати.

Радїк, заявив, що австрійський консул в Москві дав йому візу на пашипорт для переїзду через Австрію, та що він дає, що нове правительство Югославії не буде домагаєтис виклинення його з Австрії. Тому виклиненє він вважає як ворожнє виступом Австрії до нього.

Він гадає тут отастиас поти, поки не дістане дозволу на свободний приїзд до Югославії.

В НІМЕЦЬКІЙ ГАЗЕЛІНА ПО \$200 ЗА ГАЛДОН.

БЕРЛІН, 12. серпня. — Тут газетина влестеро дорожня як в Америці. Одна галлон стоїть два долляри. З уваги на те, що багаті люди можуть собі дозволити їздити автомобілями.

ЛІТНІМТВО В ЯПОЊІ.

ТОКІО, столиця Японії, 12. серпня. — Японський міністер шляхів згодився на домігання Авіаційного Бюро привезти на цивільне летнїцтво в Японії 25,000,000 ен (\$12,500,000).

mutilated

